

Ogólnopolska Konferencja Łąkarska

Wielofunkcyjna rola gatunków i odmian traw oraz motylkowatych drobnonasiennych

21–23 maj 2002, Bydgoszcz-Pieczyska

Konferencje łąkarskie organizowane przez Katedry/Zakłady Łąkarstwa Akademii Rolniczych są corocznymi spotkaniami poświęconymi tematyce związanej z szeroko rozumianą produkcją zbiorowisk trawiastych. Zakład Łąkarstwa Akademii Techniczno-Rolniczej w Bydgoszczy nie był nigdy organizatorem takiego spotkania. W związku z tym powierzenie tego zadania przyjęto jako wyraz zaufania i możliwości zaprezentowania dorobku w niedługej, w porównaniu z innymi jednostkami historii.

Bydgoska konferencja łąkarska na temat Wielofunkcyjna rola gatunków i odmian traw oraz motylkowatych drobnonasiennych miała szeroki zakres tematyczny. Była ona związana z wiodącą tematyką badawczą Zakładu Łąkarstwa ATR ukierunkowaną na określenie roli gatunków i odmian traw pastewnych we współczesnym łąkarstwie. W 1990 roku rozpoczęto bowiem badania nad fenologicznym, morfologicznym i plonotwórczym różnicowaniem 74. polskich odmian traw pastewnych. Celem nadrzędnym tych badań było doskonalenie techniki doboru komponentów do mieszanek siewnych na trwałe i przemienne użytki zielone. Dorobek Zakładu związany z tym tematem prezentowany był m.in. na trzech ostatnich konferencjach Genetyki i Hodowli Traw w Poznaniu w 1994, 1997 i 2001 roku. Tegoroczną tematykę konferencji poszerzono o wielofunkcyjny charakter tych roślin proponując w tym zakresie współorganizację konferencji bydgoskiemu Ogrodowi Botanicznemu IHAR. Znany jest on w Polsce m.in. z dużej kolekcji traw występujących na wszystkich kontynentach, a także z oceny traw gazonowych. Współpraca Zakładu Łąkarstwa ATR i Ogródu Botanicznego sięga już wielu lat. Przejawia się ona w kształceniu studentów przy wykorzystaniu kolekcji Ogródu, a także we wspólnych badaniach związanych z doбором gatunków i odmian traw do mieszanek na wały przeciwpowodziowe.

Wspólne zainteresowania badawcze i dosyć szeroki ich zakres realizowany w Zakładzie Łąkarstwa i w Ogrodzie Botanicznym pozwolił ująć ramy konferencji w trójsekcijną tematykę:

- Paszowa rola gatunków i odmian traw oraz roślin motylkowatych drobnonasiennych,
- Wykorzystanie traw i motylkowatych w kształtowaniu terenów zieleni,
- Zagospodarowanie terenów trudnych.

Konferencja składała się z dwóch zintegrowanych ze sobą części:

- terenowej w Ogrodzie Botanicznym IHAR w Bydgoszczy, gdzie uczestnicy mieli możliwość zapoznania się z efektem prac badawczych na doświadczeniach i kolekcjach prowadzonych przez Zakład Łąkarstwa i Ogród Botaniczny,
- plenarnej w Pieczyskach, gdzie prezentowano w każdej sekcji referat wiodący, kilka koreferatów oraz sesję plakatową.

Konferencja miała również swoje okolicznościowe wydawnictwo, w którym zebrano streszczenia wszystkich prac na niej prezentowanych. W konferencji brało udział 87 osób reprezentujących szereg instytucji zajmujących się wieloraką oceną traw pastewnych, gazonowych, dekoracyjnych, a także specjalnego przeznaczenia. Swoich przedstawicieli miały:

- Katedry/Zakłady Łąkarstwa: ATR Bydgoszcz; AR Kraków; AR Lublin; AR Poznań; AP Siedlce; AR Szczecin; SGGW Warszawa; UWM Olsztyn; Katedra Łąkarstwa i Kształtowania Terenów Zieleni, AR Wrocław,
- Inne uczelniane Katedry/Zakłady: Katedra Ekologii i Ochrony Środowiska AR Poznań; Katedra Terenów Zieleni AR Poznań; Katedra Ekologii, Wydział Nauk Przyrodniczych, Uniwersytet Szczeciński; Zakład Architektury Krajobrazu i Agroturystyki, UWM Olsztyn; Katedra Ochrony Środowiska, SGGW Warszawa; Katedra Melioracji i Agrometeorologii, ATR Bydgoszcz; Katedra Szczegółowej Uprawy Roślin, ATR Bydgoszcz; Katedra Agroekologii oraz Katedra Produkcji Roślinnej, Wydział Ekonomii, Uniwersytet Rzeszowski,
- Instytut Hodowli i Aklimatyzacji Roślin, Radzików; Ogród Botaniczny IHAR Bydgoszcz; Ogród Botaniczny UMCS Lublin,
- Zakład Uprawy Roślin Pastewnych IUNG, Puławy,
- Instytut Podstaw Inżynierii Środowiska PAN, Zabrze,
- Stacja Hodowli Roślin Antoniny; Zakład Doświadczalny Hodowli i Aklimatyzacji Roślin Bartążek, Stacja Hodowli Roślin Nieznanice,
- Zakład Łąk i Pastwisk IMUZ, Falenty,
- Pracownia Roślin Motylkowatych i Traw COBORU, Słupia Wielka,
- Firmy nasienne: ROLNAS z Bydgoszczy, ROLIMPEX Iława, Centrala Nasienna Starogard Gdański i Warszawa, Kieleckie Przedsiębiorstwo Nasienne.

Na spotkaniu wystawiło stoisko Przedsiębiorstwo Realizacyjne sp. z o.o. INORA w Gliwicach. Poza tym prezentacji nowoczesnych metod oceny jakościowej pasz objętościowych dokonał przedstawiciel firmy LABCONSULT z Torunia oraz Usług Informatycznych z Radzikowa, a dodatkowo wykład nt. „Przydatność żywieniowa traw i porostu łąkowego w żywieniu przeżuwaczy” wygłosił prof. dr hab. h.c. Witold Podkówka z Akademii Techniczno-Rolniczej w Bydgoszczy.

Bogata kolekcja gatunków i odmian traw pastewnych, gazonowych, dekoracyjnych i specjalnego przeznaczenia była przedmiotem nagrania telewizyjnego prezentowanego w programie Agromagazyn. Udzielono również wywiadu radiowego omawiającego efekty konferencji. Wreszcie na przygotowanym polu pokazowo-doświadczalnym realizowane są badania przez pracowników obu współorganizatorów.

Ostatecznego podsumowania konferencji dokonała Komisja Wnioskowa w składzie:

doc. dr hab. Piotr Domański, COBORU Słupia Wielka,
dr hab. inż. Roman Łyszczarz, prof. ATR w Bydgoszczy,
doc. dr hab. inż. Anna Patrzalek Instytut Podstaw Inżynierii Środowiska, PAN Zabrze,
doc. dr hab. Sławomir Prończuk, IHAR Radzików,
dr hab. inż. Piotr Stypiński, prof. SGGW Warszawa,
dr Jan Kaszuba, ZDHAR Bartązek,
dr inż. Stanisław Ramenda SHR Antoniny,
mgr inż. Leszek Chmielnicki, sp. z o.o. ROLNAS w Bydgoszczy.

Na swoim posiedzeniu w ostatnim dniu konferencji, po szerokiej dyskusji i późniejszej, końcowej redakcji przedstawiła je w następującej formie:

1. Znaczenie gatunków i odmian traw i motylkowatych drobnonasiennych jest ogromne i rozciąga się na coraz to nowe dziedziny ich wykorzystania.
2. Istnieje konieczność nowego spojrzenia na rolę traw w produkcji pasz i otoczenia człowieka, a wielofunkcyjna ich rola powinna być w badaniach coraz częściej uwzględniana.
3. Wskazane jest zbliżenie poglądów na ocenę wartości odmian i sposób ich badania pomiędzy COBORU i innymi instytucjami z uwzględnieniem aktualnych potrzeb kraju i wymogów Unii Europejskiej. Brak skutecznej koordynacji badań i braki metodyczne utrudniają syntezę wyników. Nieodzowne są wieloletnie, wielolokalizacyjne i statystycznie poprawnie zinterpretowane badania.
4. Wiele polskich odmian traw pastewnych i gazonowych charakteryzuje się wysokimi walorami użytkowymi nie ustępującymi najlepszym odmianom zagranicznym.
5. Z uwagi na dużą liczbę odmian pastewnych i gazonowych w niektórych gatunkach oraz różne ich zachowanie w zmiennych warunkach glebowo-klimatycznych Polski występuje konieczność badań porejestrowych, których celem jest właściwe typowanie dla regionu.
6. Istnieje konieczność znacznego zwiększenia dotacji z funduszu postępu biologicznego na dofinansowanie prac w hodowli twórczej i zachowawczej traw oraz przyznanie środków finansowych na poprawę infrastruktury (maszyny i urządzenia poletkowe, magazynowe i laboratoryjne) w ośrodkach prowadzących efektywnie hodowlę traw.
7. Należy dążyć do doskonalenia zasad wartościowania prac hodowlanych i obliczania dotacji na dofinansowanie hodowli oraz przyznawanie jej również podmiotom nie państwowym prowadzącym efektywnie hodowlę traw, a posiadającym odpowiednie materiały hodowlane i doświadczonych twórców.
8. W związku z obecnością w obrocie w Polsce mieszanek nie odpowiadającym szeroko rozumianym standardom użytkowym (np. w mieszankach trawnikowych trawy pastewne)

wprowadzić, w obronie interesów użytkowników, obwarowania prawne? (zarządzenia) zakazujące ich swobodnego wprowadzania do obrotu towarowego. W związku z tym należy ograniczyć do minimum lub też zakazać importu odmian nie zarejestrowanych w Polsce, a także mieszanek z ich udziałem.

Wnioski te kierowane są przede wszystkim do wszystkich uczestników konferencji. Powinny wskazywać kierunki prac badawczych, zakres metodyczny i sposób opracowania wyników a także ich interpretację. Powinny dotrzeć także do instytucji zajmujących się wielorakim wykorzystaniem traw i motylkowatych drobnonasiennych: od Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi poprzez Polską Izbę Nasienną aż do regionalnych firm nasiennych i realizacyjnych.

Roman Łyszcza